

vexilologie

Zpravodaj Vexilogického klubu při OKD Praha 3,
obsahující odborná pojednání a informace o vlajkách

Dr. Ludvík Mucha - Břetislav Mašek

28

VLAJKY A PRAPORY ČESKOSLOVENSKÝCH MĚST

Jedním z prvních úkolů, které si stanovil Vexilogický klub při svém vzniku v r.1972, bylo pořízení soupisu městských vlajek a praporů v Československu. Nebyl to úkol lehký, poněvadž v tomto směru u nás nebylo dosud nic systematicky zpracováno a zmínky o městské vexilologii jsou vlastně jen namátkové. Snad jako první se starých českých městských praporů stručně dotkl Z. Winter v knize Kulturní obraz českých měst I, Praha 1890. O praporech pražských měst pojednal krátce V. Vojtíšek zejména ve svém díle O pečtech a erbech měst pražských i jiných českých (Praha 1928). Později jej náhodný dotaz k městské vexilologii vrátil a přivedl na myšlenku, že barvám našich měst a jejich užívání by se měla věnovat hlubší pozornost (O barvách našich měst, Věstník československých měst a obcí 19, 1931, str.206-207 též Československá republika 252, 1931, č.214, příloha Nedělní čtení, str.3).

První rozsáhlejší soupis, omezený však pouze na Čechy (bez tehdy obsazeného pohraničí), provedlo na podzim r.1942 České zemské ústředí obcí, měst a okresů. Tato organizace rozesíala po Čechách dotazníky zjišťující-vedle městských a obecních pečstí, razitek a znaků - "užívá-li město svých barev na praporu" a vyžadovala jejich popisy. V zachovaném materiálu dotazníkové akce, na niž došlo 124 hlášení (jsou uložena ve Státním ústředním archivu v Praze 1, fond ZÚO, inv.č.26, kartony 210-212), je tak zachyceno 26 městských praporů z okleštěných protektorátních Čech, v několika případech i s dosti obsáhlými popisy.

Slovenské pohraničí, obsazené od r.1938 Maďarskem, je zahrnuto v maďarské publikaci, kterou uveřejnil r.1941

S. Széll (Városaink neve, címere és lobogója, Budapest 1941). Je zde uvedeno 7 vlajek slovenských měst, chybějí však odkazy na literaturu i další dokumentace a vyobrazení nejsou vždy výrohodná,

V šedesátých letech věnoval pozornost vlajkám česko-slovenských měst známý polský vexilolog J. Miller. Jeho materiál, čítající tehdy jistě přes 50 položek, nebyl však publikován. V současné době přiležitostně popisuje naše městské vlajky švýcarský vexilolog dr.G.Mattern ve svém informačním spravodaji *Flaggenmitteilungen*.

Vexilogický klub pojál soupis československých městských vlajek a praporů jako široce založenou dotazníkovou akci. Rozeslali jsme přes 600 dopisů a o pomoc a spolupráci jsme požádali všechny okresní archivy, značné množství vlastivědných muzeí (zejména okresních) a velkou řadu městských národních výborů. Jejich cenné informace (autory odpovídí uvádíme u každého města) spolu s ostatním materiálem nám umožnily uzavřít myni první etapu soupisu. Je v ní obsaženo 150 zjištěných vlajek (z toho 117 z ČSR a 33 ze SSR), přičemž vlajky 18 tzv. pražských měst nejsou v tomto počtu zahrnuty. Ze 107 měst, která jsou sídly okresních, krajských a vyšších orgánů, jsme zjistili vlajky v 68 případech (z toho je jich 21 na Slovensku). Ostatních měst, která mají nebo měla své vlajky, jsme napočetli 82 (70 v ČSR, 12 ve SSR). Měst, která vlajky neužívají, jsme zjistili 147. Z řady míst jsme ovšem odpověď nedostali, takže tato čísla ještě zdaleka nejsou definitivní. Celkem je však v našem soupisu zpracováno - ať už s výsledkem pozitivním nebo negativním - 297 obcí. Uvedeny jsou nejen zjištěné vlajky a prapory oficiálního charakteru a stále užívané, ale i neoficiální anebo už dávno zapomenuté, dokonce i několik plechových praporků, užívaných v minulém století při konání městských trhů apod.

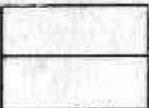
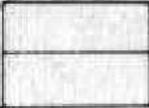
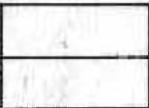
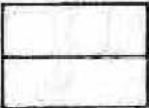
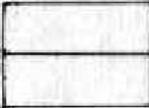
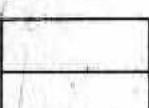
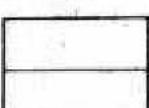
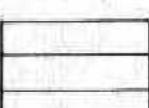
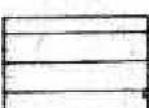
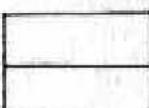
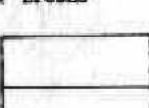
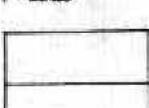
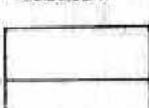
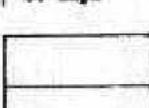
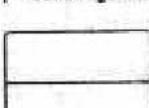
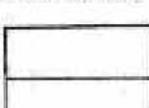
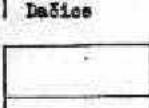
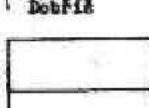
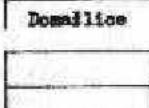
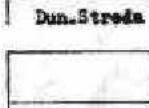
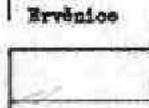
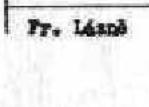
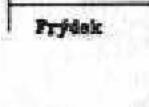
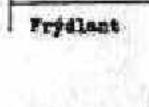
Byli bychom rádi, kdyby naše práce vzbudila zájem o tyto městské symboly a přispěla k jejich většímu užívání, tak jak tomu je v některých jiných státech. Citujme zde slova prof. Vojtiška: "Mělo by to být především zájmem a potřebou našich měst, neboť musí jim záležeti (na tom), aby měla prostředky k projevování svých práv a náležitosti, svých podniků i smýšlení." Že to je myšlenka dodnes aktuální dokládá i skutečnost, že v nedávné době nové vlajky zavedly anebo staré upravily či kodifikovaly např. Dunajská Streda, Želiezovce, Rožňava, Komárno, Nitra, Neratovi-

ce, Nymburk, Kolín, Karlovy Vary, Cheb, Kraslice, Aš, Pelhřimov, Ostrava a j. nebo že je důstojně užívají Praha, Plzeň či jiná města.

Původ městských praporů je vlastně vojenský a je spjat s počátky městských znaků. V době jejich vzniku měla totiž svobodná královská města vlastní vojenskou hotovost. Už ve 14. století a zejména v nepokojných letech 15. a 16. století, kdy vojensky vystupovala samostatně, byl hlavní význam městských znaků jakožto symbolů samosprávy a svobody mocných měst v tom, že jich tato města - podle příkladu šlechty - užívala na praporech svých vojenských hotovostí. Nejprve se na prapor kladlo jen erbovní znamení a list praporu nahrazoval (i barvou) štít; pak sem přicházel celý štít, přičemž ovšem barva listu musela se štítem vhodně kontrastovat. Prapory malovali malíři, kteří za to dostávali nejen plát, ale i úlevy ve vojenské službě. Význam praporů zdůrazňuje i skutečnost, že ve znakových privilegiích bylo kancelářskou zvyklostí (převzatou z privilegií šlechtických) výslově povolovat užívání znaků i na nich (... in vexillis, bandariis ...) a že někdy byl v erbovní listině znak dokonce na praporu namalován (Staré i Nové Město pražské). Byl-li prapor v boji ztracen, vyžadovala si královská města jeho obnovení a potvrzení práva na něj (Most, Ústí nad Labem). U poddanských měst tato potřeba ovšem zprvu nebyla, poněvadž ta stavěla vojenské oddíly svému pánu, pod jehož korouhví též táhla do boje a pak bojovala. Ale už r. 1477 dává král Vladislav i poddanskému městečku Hrobu právo užívat znak nejen na pečeti, ale i na praporech, korouhvích a jinde (Codex iuris municipalis IV/2, č. 449).

Poněvadž městské prapory opatřené znakem nebo znakovým znamením nebyly na větší vzdálenost zřetelné a neodlišovaly se navzájem, došlo časem k tomu, že ze znaku byly odvozovány nejvíce se vyskytující městské barvy (nejčastěji dvě, ale i více), které pak byly ve tvaru pruhů umístěny na listu praporu: barva známení do pruhu horního (jsou ovšem i odchylky). Dnes uvádíme pořadí barev praporu či vlajky shora dolů nebo zleva doprava. Městské barvy byly pak upotřebeny i jinak - na oděvcích ozbrojenců, stráži, výběrčích, na vratech, vozech i jinde; i v současné době jsou opatřeny nátěrem v městských barvách např. hromadné dopravní prostředky (autobusy a vozy elektrických drah). Není proto chybou rozumět pod pojmem "městské barvy" městské prapory a vlajky (či-

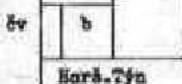
VLAJKY ČESkosLOVENských MÍST

	b s		b s cv		b cv
	b s		b s		b s
	b cv		b s		b cv v
	s b cv		b cv s cv		b s
	b s		b cv		b s
	b s		b cv		b s
	b s		b cv		s b
	b s v		b cv		b v
	b s v		b s		v

Handlová

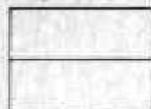
b

Bardejovské Teplice

b/v

b

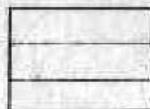

Havířov

b/v

b

n

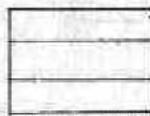
Halyšov

b

b

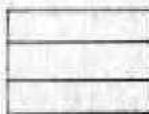
n

Hradec Králové

b/v

b/v

Brno

n

b

z

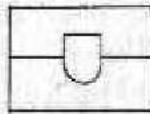

Hustopeče

b

b

n

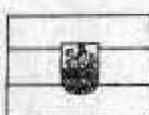

Chabařovice

n

b

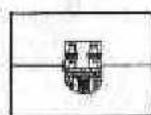

Cheb

b

b/v

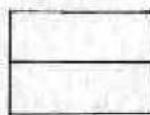
b

Chomutov

b

n

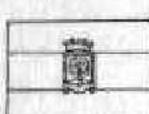

Chrudim

n

b

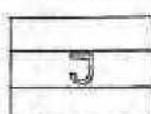

Jablonec n. N.

b

b

z

Janovice nad Úhlavou

b

b

z

Jičín

b

n

Ivančice

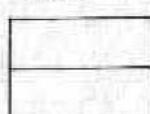
b/b

Jihlava

b

b/v

Jilemnice

n

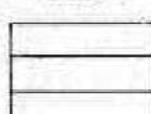
b

Jindřichův Hradec

b

n

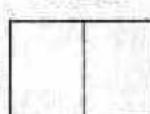

Josefův Důl

b

b

b/v

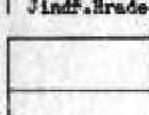

Kadan

n

b

Kamenice nad Lipou

b

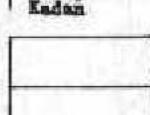
n

Karlovy Vary

b

b/v

Kadov

n

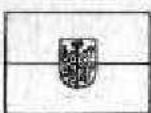
b

ní tak i současné oficiální statuty našich velkých měst), i když ve skutečnosti má tento termín poněkud širší význam; přesněji formulace ovšem zní "městské barvy užité na praporu (vlajce)".

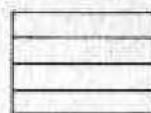
Městské prapory mohly mít - alespoň v Čechách - všechna královská města už koncem 14. stol., i když v předhusitské době jsou doloženy jen v několika málo případech (R. Nový, Počátky znaků českých měst, Sborník archivních prací 26, 1976, č.2, str.405). Prokazatelně měla v Čechách své prapory už před husitskou revolucí města Strážnice (1386) a České Budějovice (1406 a 1415), neprimo jsou v té době doloženy prapory Mostu a Ústí nad Labem, ale snad i Loun a Žatce. Starý je též prapor městské hotovosti moravské Jihlavys: jeho vyobrazení bylo připojeno k rejstříku městské sbírky ze 14. století, ale nezachovalo se v originále, takže nelze posoudit, bylo-li původní součástí této sbírky, či zda k ní bylo přiloženo teprve dodatečně. Další zprávy o českých městských praporech podávají Staré letopisy české: v líčení tažení Plzeňských, Klatovských, Domažlických a Sušických roku 1419 na Prahu se mluví o tom, jak při sestavce u Knina tento lid vytáhl Ústeckým "na retunk s koruhvemi městskými". V tom roce je známa i korouhev staroměstská, která se pak znova uvádí r. 1422, kdy pod ní stojí Staroměstští při pokusu Táboru dobýt město, r. 1424 v souvislosti s bitvou u Malešova a r. 1426 při zprávě o boji u Ústí nad Labem. Z r. 1425 je zmínka o znojemském praporu. V husitských válkách strátila své prapory města Most a Ústí nad Labem (1426); dozvídáme se o tom r. 1456 a 1457 z listin, jimiž je král Ladislav obnovuje. V listině mostecké (1456) se mluví o tamním městském praporu jako o "starodávném". Ještě r. 1443 piše kronikáři o starém zvyku v Praze, že totiž na staroměstském rynku stály čtyři čtvrtí korouhve (šlo o čtvrti týnskou, linnhartekou, mikulášskou a havelskou), aby se pod nimi v případě nebezpečí ("kdyby vzešel pokřík") měšťané mohli shromáždit; kolem r. 1500 se však tento zvyk už neudržoval. V r. 1451 se znova hovoří o lounském praporu, r. 1458 o praporu Horažďovic. Už před rokem 1471 existoval prapor Vysokého Mýta, jak se uvádí ve znakovém privilegiu krále Vladislava. V r. 1475 polepšuje císař Fridrich staroměstský znak a v erbovním privilegiu jej klade na staroměstskou korouhev, podobně jako to činí r. 1477 s erbem novoměstským a r. 1489 je doložen prapor Jindřichova Hradce.

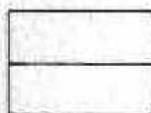
Kestřany

b
zv

Kladno

b
zv

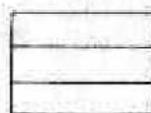
Klatovy

b
zv
b
zv

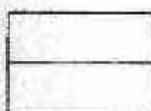
Kolín

b
zv

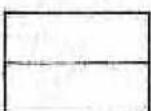
Komárno

b
zv
zv

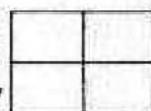
Kopidlno

b
b
zv

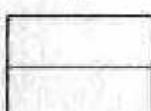
Košice

b
zv

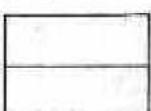
Králiky

b
zv

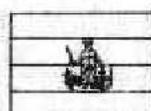
Kralovice

b
zv

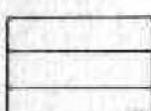
Kralupy n. Vlt.

b
zv

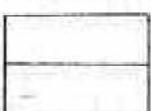
Kraslice

b
zv

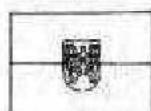
Kremnice

b
zv
zv
b

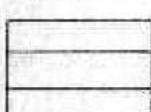
Kroměříž

b
zv
zv

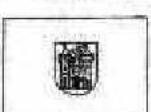
Lázně Bohdaneč

b
zv

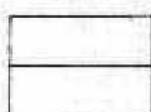
Lázně Kynžvart

b
zv

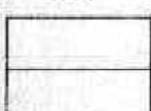
Libán

b
zv
b

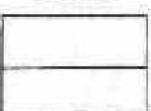
Liberec

b
zv

Libochovice

b
zv

Lipt. Mikuláš

b
zv

Líšov

b
zv

Litoměřice

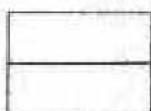
b
zv

Litomyšl

zv

Loket n.-O.

b
zv

Loučná nad Desnou

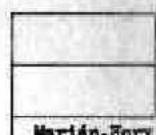
b
zv

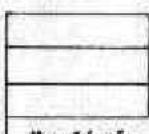
Lučenec

b
s

Martin

čv
sč
b

Mariánské Kory

čv
s

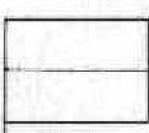
Mar. Lázně

č
s
b

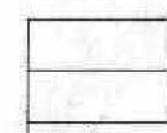
Martin

čv
sč
s

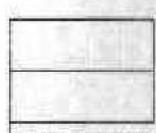
Málín

čv
s

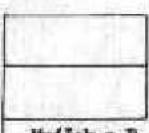
Milevsko

č
s

Minon

č
sč
s

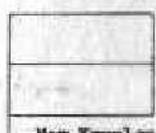
Ml. Boleslav

č
s

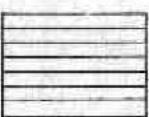
Mnichov p. B.

č
čv

Modra

č
čvč
čv

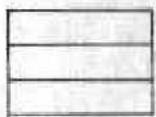
Mor. Krušlov

č
čv

Most

č
čv
č
č
č
č
č
č

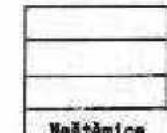
Michod

č
čvč
čv

Nejdek

č
čv
č
č
č
č
č
č

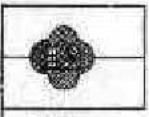
Herátev

čv
č
č

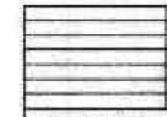
Neštěmice

č
č
čvč
č
čv

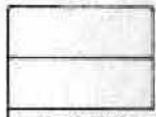
Netolice

č
č
č
č
č
č
č
č

Nitra

č
č

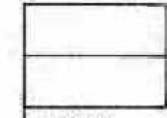
Nové Zámky

č
č
č
č
č
č
č
čč
č
č
č
č
č
č
č

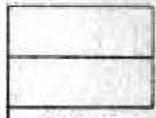
Nový Knín

č
č
č
č
č
č
č
č

Nymburk

č
čv

Nyfany

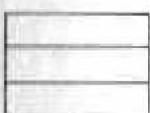
č
čč
č

Olomouc

č
č

Opava

b
čv

Opětovno

a
čv
z

Ostrava

a

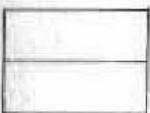
Ostravice

b
a

Pelná

čv
b
a

Pezinok

z
čv

Písek

z
čv

Plzeň

z
čv

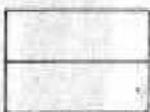
Poličany

z
a

Poděbrady

b
z
čv

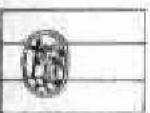
Podmokly

čv
z

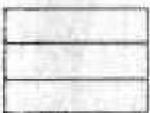
Praha

z
čv

Prácheň

a
z

Přeštice

čv
b
a

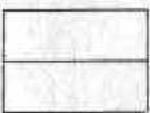
Předklášteřice

b
a
čv

Přibyslav

b
a
čv

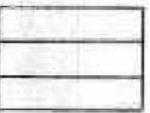
Rakovník

čv
z

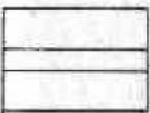
Rataje nad Sázavou

a
b

Rožnov pod Radhoštěm

z
a

Růžomberok

čv
z
b

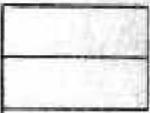
Rychnov nad Kněžnou

b
a
čv

Šebrov

z
čv

Sečovce

čv
z

Sokolov

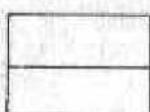
z
a
čv

	b n		b n		n b
	b n		b n		b n
	b b/v		b b/v		b b
	b n		b n		b n
	b n		b n		b n
	b b/v		b b/v		b b/v
	b n		b b/v		b n
	b b/v z		b b/v		b b/v

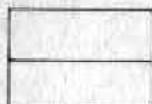
Leak městských praporů začal ovšem pohasinat, když se boubílivé doby ukličnily a v zemi byl obnoven řád. Tak ztrácely tyto prapory svůj vojenský charakter a stávaly pozvolna jen symbolem slavnostním a dekoracním. To bylo zejména po r. 1547, kdy došlo k likvidaci vojenské moci a samosprávy českých, především pražských měst, i v 17. století v důbě úpadku významu městské hotovosti, která v polovině 18. století zaniká úplně, nahrazena stálými armádami. Hodnotu městských praporů snižovaly také početné prapory cechů, které nabyly v hospodářství našich měst a v jejich veřejném životě velký vliv a jejichž korouhve - zpravidla též s městským znakem - zaplavovaly města až do konce cestovního zřízení v r. 1859 při nejrůznějších přiležitostech.

Přesto má mnoho dnešních městských praporů svou podobu z minulého století, kdy i rok 1848 oživil jejich užívání. V době národního probuzení se však zdůrazňovala spíše národní pospolitist a zájmy celku, takže se vyměšovaly především prapory v národních barvách. To platilo v podstatě i po vzniku Československa, kdy se dávala přednost státním vlajkám a praporům. Výjimku z tohoto pravidla - ale politicky v negativním smyslu - tvorila pohraniční města v českých zemích a německým obyvatelstvem: to vyvěšovalo i při státních svátcích městské barvy, ovšem především proto, aby se vyhnulo vztýčování symbolů československých (viz: Barvy praporů měst republiky, Národní politika 23, 23.7.1935, str.1). Malý zájem o naše městské barvy tehdy konstatoval i profesor Vojtěšek, který dokonce v citovaném už článku v r. 1931 uvedl případ, že "zástupci města Prahy byli v cizině vítáni barvami, kterých snad sami ani neznali, ač to byly barvy jejich města". Prof. Vojtěšek doporučoval, aby místní pracowníci vyhledali, případně z městských znaků vyvodili tyto barvy a vztýčovali je; koordinaci a registraci navrhl svěřit tehdejšímu Svazu československých měst.

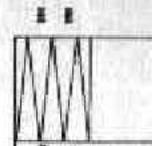
Uznání významu městských vlajek a jejich legalizaci znamenal československý zákon č.269 z 21.10.1936 o užívání vlajek, znaků a jiných symbolů (Sb.z. a n. 1936, str. 1190 a n.). Ten přinesl předpisy o vlajkách svazků územní samosprávy. Konstatoval (§ 20, odst.2), že i nadále zůstávají v platnosti vlajky (a znaky) samosprávných svazků, jejichž vznik lze vyvodit z dřívějších nebo dosavadních předpisů anebo ze zvyklostí i práva k jejich veřejnému používání. Pokud šlo o nové symboly tohoto druhu, bylo třeba, aby je-

Želiezovce

I
čv

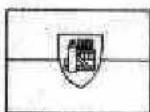
Liptovský Mikuláš

n
b

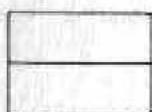
Žilina

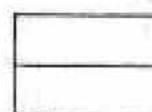
n

Žiar n. Hr.

I
n

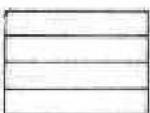
Žilina

I
n

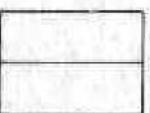
Žilutice

I
n

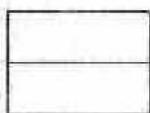
Vlajky predstávnych miest

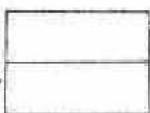
Banská Bystrica

b
n
b
n

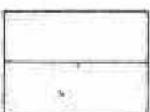
Bubeneč

b
čv

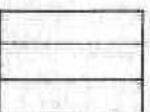
Boleslavice-Bubny

b
čv

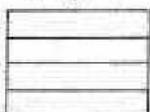
Bratislavské mestské časti

b
n

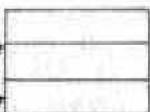
Karlovo Mesto

b
čv

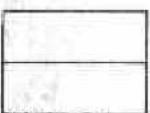
Košík

b
n
I

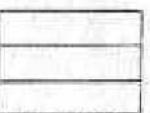
Kráľ. Vinohrady

b
čv
b
čv

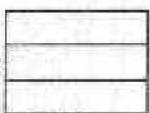
Libeň

čv
n
b

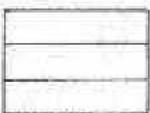
Malá Strana

b
n

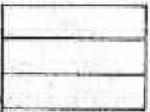
Nové Mesto

I
čv
b

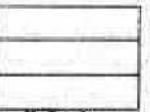
Nusle

n
čv
b

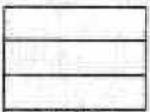
Smíchov

b
čv
I

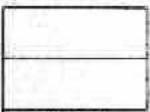
Staré Mesto

čv
I
b

Vršovice

b
čv
n

Vysočany

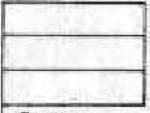
b
čv
n

Vyšehrad

I
čv
n

Židovské mesto

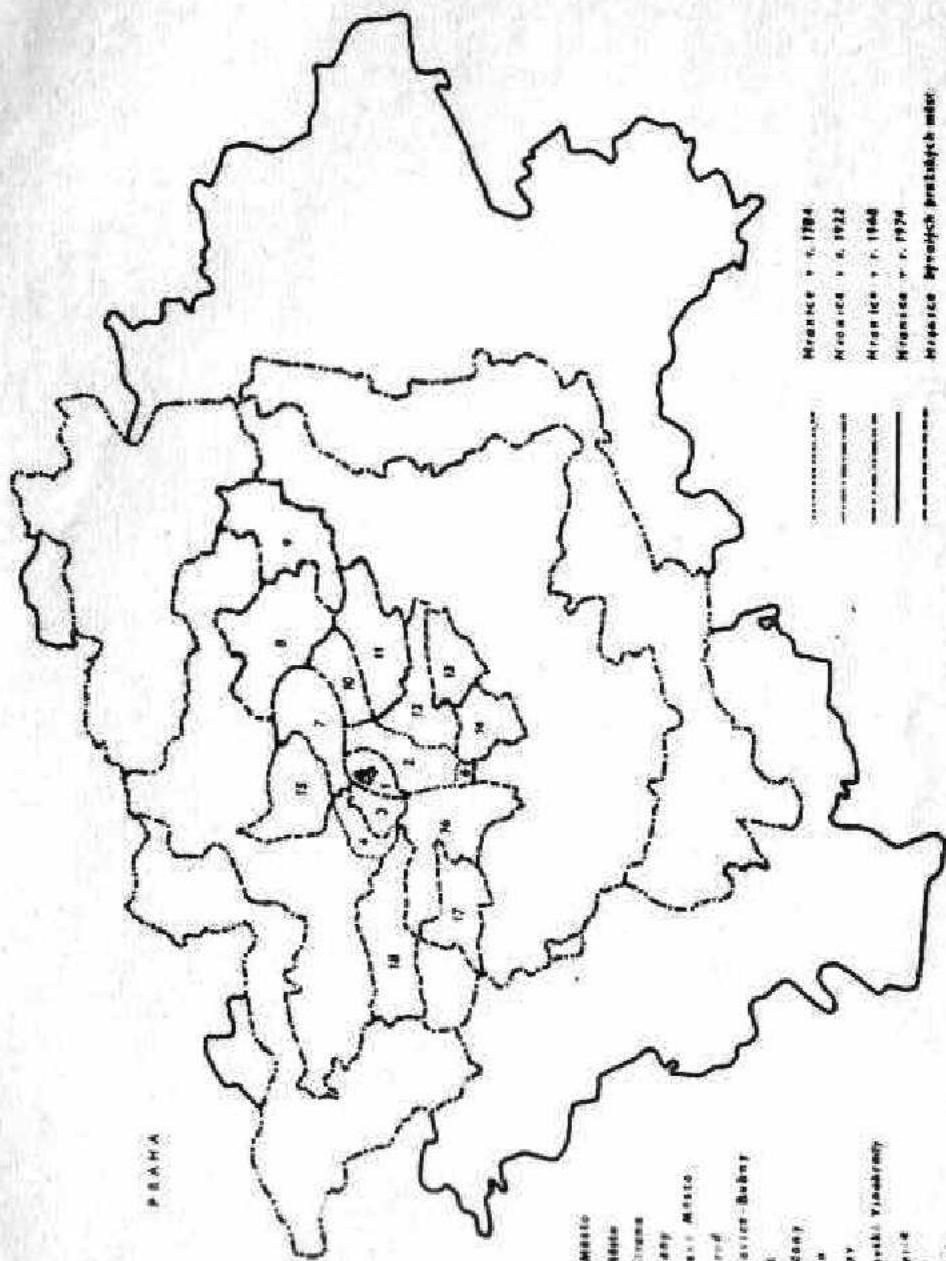
čv

Žilka

b
n
čv

PRAGA

Městské čtvrti v r. 1924

Městské obvody v r. 1922

Městské části v r. 1946

Městské části v r. 1974

Městské části prvních měst

jich návrhy schvalovalo ministerstvo vnitra (§ 3, odst.1). Podané žádosti, vyhotovené trojmo, musely být doloženy barevným nákresem obou stran vlajky a jejím přesným popisem (odst.3). Za povolení městských barev vyměřoval úřad poplatek 2 000,- Kč (za barvy pro městys 1 000,- Kč). Tento zákon platil i v době nesvobody (M.Kanéra: 'Právo svazků územní samosprávy na vlastní znak a vlajku, Věst.Českého zem. ústředí obcí, měst a okresů 31, 1942, str. 317-318) a inspiroval např. vznik ružomberocké vlajky i vzpomínoucí už dotazníkovou akci ZÚO v r.1942 (viz citovaný Věstník ČZJO 31, 1942, str.288, 307 a 342). Pohnuté politické poměry, panující po jeho vydání, nebyly ovšem zavádění nových městských vlajek přiliš příznivé. Ani poválečná léta však nepřinesla podstatnou změnu. Některých vlajek se užívat přestalo, jiné naopak byly oficiálně zavedeny. Dost často se vyvazují městské barvy neoficiálně při přiležitosti různých místních oslav a výročích měst, ale jejich užívání už dále nepokračuje. Naproti tomu u všech našich velkoměst (Praha, Bratislava, Brno, Ostrava, Košice a Plzeň) je na městské barvy pamatováno v zákonech o těchto městech či v jejich statutech. Tím je tvorba městských vlajek v našem právním řádu nepřímo kodifikována (P. Pospíšil Nagy: Erb města Rožnovy, Bratislava 1973, str.80). Podle současné praxe některých národních výborů (Dunajská Streda, Rožňava, Železovce) je schvalovací postup takový, že navržená vlajka je předložena státnímu okresnímu archivu, městskému muzeu a umělecké komisi, po jejich doporučení je projednána v radě městského národního výboru a pak je na plenárním zasedání MěNV přijata, vyhlášena a zavedena do používání všude tam, kde to naše zákony a nařízení dovolují. Podle zákona o hlavním městě Praze se ovšem smí městská vlajka používat pouze veďle vlajky státní a nesmí ji převyšovat svou velikostí, počtem, umístěním atd.

Zájem o městské vlajky a jejich popularita však dosud u nás nemůže soutěžit s rostoucí oblibou městských znaků, jejichž tradice ovšem byla dlouho pěstována a jejichž zavádění a schvalování je i dnes jednoznačně stanoveno.

A nyní předkládáme abecední soupis 150 městských vlajek v Československu. Jak už bylo řečeno, obsahuje všechny zjištěné vlajky a prapory, ať už jejich platnost je či byla oficiální nebo ne a ať se jich v současné době

používá nebo nepoužívá. Text je doprovázen obrazovou přílohou, která obsahuje pouze poslední známou, tj. nejnovější podobu vlajek a praporů. Z ní je zřejmé, že vlajky našich měst jsou dosud stereotypní a uniformní. V naprosté většině (132) jsou jejich listy tvořeny vodorovnými pruhy, nejčastěji dvěma (98), v menším počtu třemi (27) a v nepatrém množství čtyřmi až osmi (7). Až na 4 výjimky mají vodorovné pruhy stejnou šířku. Jen jedna naše městská vlajka má pruhy svislé. Některé z uvedených vzorů jsou ovšem pro rozlišení doplněny městským znakem. Pět našich vlajek má list jednobarevný (se znakem nebo znamením), tři jsou čtvrcené, 9 je jich jinak kombinováno. Další statistika ukáže, že ve skupině vlajek se dvěma vodorovnými pruhy má 23 vlajek pruhy bílý a modrý (z toho 5 je diferencováno městským znakem), 9 vlajek je modrobílých (2 se znakem), 17 žlutomodrých (2 mají znak), 3 modrožluté (1 se znakem), 14 biločervených (5 se znakem), 2 vlajky jsou červenobílé (1 se znakem), 6 je žlutočervených (1 se znakem), 4 jsou červenožluté (1 se znakem), 3 modročervené (2 se znakem), 2 červenomodré (obě se znakem), 3 zelenobílé, 2 biloželené, 2 zelenočervené (1 se znakem), 2 žlutoželené, 2 černožluté, 1 žlutočerná, 2 černozelené a 1 černočervená (se znakem).

Kresby vlajek jsou v naší příloze pro zjednodušení vždy převedeny do obdélníkového tvaru (2:3). Barvy pruhů jsou uváděny po stranách vlajek písmeny české abecedy, přičemž zlatou nahrazuje žlutá a stříbrnou bílá. Rozbarvení znaků neuvádíme ani znaky v textu nepopisujeme, ale odkazujeme na bohatou literaturu vztahující se k naší městské heraldice, z níž je v současné době nejdostupnější kniha J. Loudy, Znaky československých měst (Praha 1975), kde se mluví o většině znaků z těch, které v dalším textu zmiňujeme.

Současná praxe dává většinou přednost vyvěšování městských symbolů ve svislé poloze v podobě praporů, připevněných jako korouhev na příčné ráhno, jež je zavěšeno na stožáru. Není to způsob příliš vhodný, nahlédě k tomu, že prapor se při tom snadno stranově obrátí. Je proto třeba mit na paměti, že při této poloze musí být pořadí barevných pruhů zleva doprava (z hlediska pozorovatele) stejně jako je na vlajce ve směru shora dolů. Je-li na vlajce umístěn znak, je vhodné položit jej na korouhev tak, aby měl polohu svislou a ne příčnou.

Práci jsme si rozdělili tak, že první z nás zpracoval úvodní část studie a při soupisu a revizi materiálu se zamě-

Píl na okresní (a vyšší) města, druhý z autorů se věnoval spíše ostatním městům. Tyto sféry zájmu jsme evžen často překračovali a zjištěné poznatky jsme si vyměňovali a doplňovali. Všem, kdo nám při této obtížné práci pomáhali (zejména inž.A.Brožkovi), srdečně děkujeme. Za nakreslení obrazové přílohy jsme zavázání inž.M.Kroupovi, mapy kreslil P. Fojtík.

V uveřejňování dalších zjištěných vlajek, případně oprav a doplnků k našemu souboru, budeme pokračovat. Za všechny připomínky i nové informace budeme čtenářům vděčni.

Vlajky nemají tato města:

Bílovec, Blansko, Blatná, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Broumov, Bruntál, Břeclav, Březnice, Bohdaneč, Čadca, Červený Kostelec, Česká Kamenice, Česká Skalice, Česká Třebová, České Velenice, Čierna nad Tisou, Děčín, Dolní Kubín, Dubí, Dubnica nad Váhom, Dvůr Králové nad Labem, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Fulnek, Galanta, Golčův Jeníkov, Gottwaldov, Havířov, Heřmanův Městec, Hlinsko, Hluboká nad Vltavou, Hlučín, Hodonín, Horažďovice, Hořepník, Hulín, Humpolec, Chocen, Chodov, Chotěboř, Chrast u Chrudimě, Jablonné nad Orlicí, Jablunkov, Jeseník, Jevičko, Kamenice nad Lipou, Karviná, Klimkovice, Kořenov, Konecna Hora, Kožlany, Královský Chlumec, Kroměříž, Krompachy, Kuřim, Kutná Hora, Kynšperk nad Ohří, Kysucké Nové Město, Lanškroun, Letohrad, Libán, Lišov, Loštice, Lovosice, Malacky, Medzilaborce, Michalovce, Mohelnice, Moravské Budějovice, Myjava, Nepomuk, Nové Hrady, Nové Město nad Metují, Nové Město na Moravě, Nové Strašeci, Nový Bydžov, Nový Jičín, Nýrsko, Obrataň, Odry, Olomouc, Otrokovice, Pacov, Pardubice, Partizánské, Planá, Plasy, Polička, Poprad, Považská Bystrica, Prachatic, Prostějov, Přerov, Příbor, Púchov, Rokycany, Rotava, Rožmitál pod Třemšínem, Rudolfov, Sečovce, Sedlčany, Semily, Skalica, Slaný, Slavkov u Brna, Slatiňany, Stará Lubovna, Studénka, Svitavy, Safárikovo, Šluknov, Špindlerův Mlýn, Štramberk, Šumperk, Šternov, Telč, Topoľčany, Touškov, Teplička, Trebišov, Trenčianske Teplice, Trhové Sviny, Trutnov, Třebenice, Třebíč, Třemešná, Třešť, Týniště nad Orlicí, Ústí nad Orlicí,

Pokračování

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilogického klubu při Obvodním kulturním domě v Praze 3, Kalininova tř. 20, 130 00 Praha 3. Toto číslo připravili ing.J.Martykán, dr.L.Mucha a dr.Zb. Sveboha. Výtvarně spolupracoval ing.M.Kroupa.